

J. Faganel: Opomnik za bralce Božje besede z dopolnitvami za Župnijo Dolnji Logatec

1. Predmet branja

Nedeljska in praznična besedila, ki se zvrstijo v triletnem krogotoku (Leta A, B, C) in so oznanjevalno naravnana. Od besedila v Standardnem prevodu se nekoliko razlikujejo, ker so namenjena oznanjevanju in ne raziskovanju.

Ta nedeljska in praznična besedila je pred nekaj leti pregledala liturgična komisija, odobrili slovenski škofje in potrdila Komisija za sveto bogoslužje v Rimu. **Zato so besedila uradna in jih ni dovoljeno spreminjati!**

Prošnje za vse potrebe in uvodi k posameznim delom, ki niso natančno predpisani in jih lahko sestavi bralec sam. *Uvodi 1 misel v 2-3 stavkih!*

2. Zvrsti svetopisemskih besedil

Delijo se v 3 skupine:

- A. Pripovedna besedila Stare zaveze, ki so daljša, a manj zahtevna, bralci se ustrašijo imen in tega, da so prvi na vrsti
- B. Odlomek iz psalma, ki je precej prirejen in napisan v obliki pesmi z refrenom, ki ga izvirnik nima.
Prednost ima petje psalma. **Toda lepše ga je dobro prebrati kot slabo zapeti!**
- C. Oznanjevalno besedilo iz apostolskih pisem, ki so krajša, a zelo zahtevna: za izkušene bralce. Najbolj znanih besedil - iz evangelijev - pa bralci ne morejo brati pri sv. maši.

3. Enotnost liturgičnih pravil

Liturgija je v katoliški Cerkvi enotna, a se je v zadnjih desetletjih nekoliko preveč spreminjala po posameznih krajih- dodajanja in izpuščanja, gibanje ... Benedikt XVI pripravlja poziv k poenotenju. **Enotnost liturgije povzroči, da se v kateri koli cerkvi med mašo počutimo kot doma.**

Na kaj posebej pazimo:

- A. Ne napovedujemo »Prvo berilo, Odpev, Drugo berilo«. Naslov odlomka je uvodni stavek npr. *Berilo iz preroka Izaija*. Pravilo: **Kar je rdeče, ne preberemo!**
- B. K ambonu pristopamo **tik po zaključku prošnje po najbližji poti**. Če prečkamo oltar, se rahlo priklonimo, če ne prečkamo, se ne priklonimo. **Središče med mašo je daritveni oltar, ne tabernakelj, zato se priklonimo v smer oltarja. Ko se vračamo na svoje mesto se nikoli ne priklonimo.**
V Logatcu: za bralce in njihove družine so rezervirani stoli pod ambonom tako, da oltarja ne prečkamo. Ko pridemo do ambona se narahlo priklonimo duhovniku (prezbiteru).

- C. **V cerkev gledamo le pri napovedi** (Berilo iz pisma apostola Pavla Efežanom) **in zaključnemu pozivu** (Božja beseda). Vmes gledamo v knjigo, ker je to sveti priročnik, kot npr. kelih, mašni plašč. *Bralec ni igravec, ampak izbran izmed oltarnega občestva, in bere iz svete knjige iz spoštovanja, ne zato, ker ne zna na pamet!*

V Logatcu je na ambonu tudi svetilka, ki jo lahko bralec sam prižge.

4. Pogoji za bralca

Bralci naj izpolnjujejo naslednje pogoje (glej uvod v lektionarij):

Da so poznavalci svetega Pisma. Poznajo ustroj svetopisemskih knjig. So že prebrali večino svetopisemskih knjig. *Znajo najti odlomek iz kratic za citiranje sv. Pisma. Imajo celotno sv. Pismo doma.*

Da so ljudje molitve, ki znajo v sv. Pismu najti misel za svojo duhovno hrano in rast. *Kaj meni hoče povedati ta odlomek? Uradni oznanjevalni namen pa je zapisan v poševnem tisku za oznako Prvo berilo.*

Da so poznavalci liturgije, zlasti svete maše. Poznajo razdelitev posameznih delov, zlasti dobro del, v katerem sodelujejo: Besedno bogoslužje. Za študij se priporoča knjižica *Red sv. Maše*, ki jo je letos izdala Celjska škofija v sodelovanju z Mohorjevo.

Da imajo sposobnost branja pred drugimi. To pomeni:

- Imajo zdrav, po možnosti čist glas, ki ob bližini mikrofona napolni celotno cerkev.
- Nimajo motenj govornega ritma, npr. jecljanje (ti naj raje pojejo na koru, ker pri petju nimajo težav.
- Nimajo hujših napak pri izgovarjavi nekaterih glasov (pogrkovanje r, sesljanje szc, šešljanje čžš), kar pazimo pri uvajanju novih bralcev, zlasti mladih. Pri starejših toleriramo, kar v slovenski Cerkvi znamo.
- Ločijo med pravili standardnega izgovora (zborni jezik) in domačega izgovora (narečje) in se znajo približati standardnemu. V liturgiji se od nekdanj na Slovenskem utrjuje enotni izgovor: od 17. stoletja do danes, Slomšek pa je to na vzhodu Slovenije posebej zavzeto podpiral.

5. Faze priprave na branje

- A. Poiščemo širši kontekst odlomka. Ga poiščemo doma v svetem Pismu. V prvih, tihih branjih odlomka (1-do 3-krat) poiščemo misel, ki mene nagovori, in skušamo razumeti misel vsakega stavka.
- B. Odlomek razdelimo na smiselne enote. Med temi enotami naredimo kratek, res kratek premor. (Beremo naglas 2- do 3 -krat).
- C. V posameznem stavku poiščemo besede, ki so bolj važne in jih bolj poudarimo. To niso vedno svete osebe.
- D. Preverimo naglaševanje besed s pomočjo slovarja, pravopisa ali slavista, če ga poznamo. Duhovnika povprašamo za naglaševanje imen. Obvezni naglasi so označeni. Preberemo naglas z vidika širokih in ozkih ojev in ejev 2- do 3-krat).

- E. S brzinskim šepetajočim branjem odkrijemo mesta, kjer se nam zatakne, kar nato počasi natreniramo (kot glasbeniki, športniki)
- F. Preberemo na predvečer glasno doma 2- do 3-krat tako, da se vživimo v cerkev in sledimo misli odlomka.

Prebrali smo tako vsaj 10-krat, kar je minimum. Zato je koristno, da zvemo za razpored naprej in se pripravljamo čez teden.

6. Obleka

Bralec naj bo oblečen lepše kot za vsak dan. Kdor nosi v službi kravato, naj jo ima tudi v cerkvi, kdor se oblači športno, se sme tudi za branje; za ženske ni pravil kakor v sredozemskih deželah, opozoriti pa velja, naj se poleti zlasti mlajše bralke ne prehladijo. *Oblečen bodi kot za obisk ali kulturno prireditev ali recimo za pogreb daljnega znanca.*

7. Gibanje

Gibanje naj bo diskretno. Slovesno prihaja le škof, ne vsak bralec. Prihod pred ambon pa tudi ni tek čez ovire. Razmisliti o kulturi gibanja (drža rok, štokljanje in škripanje s čevlji).

Za Župnijo Dolnji Logatec priredila
J. Kompare in M. Verč